

Slovak case text

Regional Court in Kosice 28 May 2007

ROZSUDOK v mene Slovenskej republiky

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Vladimíra Hriba a členiek senátu JUDr. Janky Kočišovej a JUDr. Kataríny Pramukovej, v právnej veci žalobcu MVDr. J. B., V. XX, . XXX. XX. M., zastúpeného JUDr. M. B., advokátkou, so sídlom T. X, . XXX. XX. B. proti žalovanému A. M. s.r.o., H. XX, . XXX. XX. M., zastúpeného JUDr. J. K., advokátom, so sídlom AK, ul. kpt. N. č. X, . XXX. XX. M. o určenie, že odstúpenie MVDr. J. B. zo dňa 18.02.2002 od kúpnej zmluvy uzavretej medzi žalobcom a žalovaným dňa 22.11.2000 o kúpe automobilu Mitsubishi Pajero Wagon je platné, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Michalovce zo dňa 20.09.2006, č.k. 17Cb/200/2004-88 takto

r o z h o d o l :

Potvrďuje rozsudok súdu prvého stupňa.

Žalobca je povinný nahradiť žalovanému trovy odvolacieho konania 4.543, - Sk na účet právneho zástupcu, do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Michalovce žalobu žalobcu, ktorý sa domáhal určenia, že odstúpenie MVDr. J. B. zo dňa 18.02.2002 od kúpnej zmluvy uzavretej medzi žalobcom a žalovaným dňa 22.11.2000 o kúpe automobilu Mitsubishi Pajero Wagon je platné zamietol.

Podľa odôvodnenia rozsudku žalobca návrhom na začatie konania podaným v tomto prípade, navrhol súdom určiť, že je platné odstúpenie, ku ktorému malo dôjsť zo strany žalobcu voči žalovanému, teda sa domáhal určenia podľa § 80 písm. c/O.s.p. Predpokladom rozhodnutia súdu podľa § 80 písm. c/O.s.p. je skutočnosť, že žalobca, ktorý podal návrh na začatie konania má na tomto určení naliehavý právny záujem.

V prvom rade bolo potrebné sa vysporiadať, či na strane žalobcu je naliehavý právny záujem na podaní žaloby. Ako už bolo uvedené vyššie, žalobca odôvodnil v priebehu konania naliehavý právny záujem na určení platnosti odstúpenia predovšetkým tým, že by sa malo v tomto konaní predovšetkým preukázať, že kto je vlastne vlastníkom vozidla, pretože je tu pretrvávajúci stav neistoty v otázke vlastníctva vozidla, ale aj z dôvodu, že došlo k niekoľkým odstúpeniam zo strany žalobcu, a teda je potrebné určenie platného odstúpenia. Samotný žalobca v prvom podaní návrhu na začatie konania spojil 3 návrhy, jednak tento určovací návrh, pokiaľ ide o určenie platnosti odstúpenia zo strany žalobcu, ale tiež na vrátenie si vzájomného plnenia a uplatnil tiež náhradu škody. Ako už bolo uvedené vyššie, z dôvodu nezaplatenia súdnych poplatkov z ďalších dvoch kumulovaných návrhov, bolo v tejto časti konanie zastavené.

Podľa názoru súdu žalobca nepreukázal a neodôvodnil dostatočným spôsobom naliehavý právny záujem na určení, je jeho odstúpenie zo dňa 18.02.2002 prípadne aj doplnenie petitu,

ktoré nepripustil súd je platné. Podľa názoru súdu, ak žalobca tvrdí, že niekoľkokrát odstúpil od zmluvy a v súčasnej dobe je vozidlo u žalovaného už od r. 2004, potom predovšetkým sa mal domáhať reálneho plnenia a teda vrátenia poskytnutého plnenia vo forme finančných prostriedkov pri kúpe vozidla. V konaní o reálne plnenie, to znamená vrátenie poskytnutého finančného plnenia - kúpnej ceny vozidla by sa riešila ako predbežná otázka aj otázka platnosti odstúpenia, ak žalobca sa nevie vysporiadať so skutočnosťou, ktoré odstúpenie od zmluvy je platné.

Je nepochybné v zmysle vyššie uvedených ustanovení predovšetkým Obchodného zákonníka (pretože podľa názoru súdu je v tomto prípade treba použiť na tento vzťah ustanovenia Obchodného zákonníka, keďže žalobca zakúpil vozidlo ako podnikateľ na účely podnikania), že je možné odstúpiť od zmluvy iba v prípadoch, v ktorých to ustanovuje zmluva alebo zákon. Keďže v tomto prípade písomná zmluva ohľadne kúpy vozidla nebola robená, je to možné iba v prípadoch ak to ustanovuje zákon. Žalobca odôvodnil odstúpenie od zmluvy vadným plnením žalovaného, ktoré bránilo jeho riadnemu užívaniu. Z ustanovenia § 349 ods. 1 Obchodného zákonníka vyplýva, ak dôjde prejav vôle týkajúci sa odstúpenia oprávnenej strany druhej strane, po tejto dobe nemožno účinky odstúpenia od zmluvy odvolať alebo meniť bez súhlasu druhej strany.

V konaní 17Cb/86/2003, ktorého sa dovoľáva žalobca i žalovaná strana, bolo po celý čas vykonávané dokazovanie ohľadne uplatnenia reklamácií väd zo strany žalobcu u žalovaného a za účelom toho pri prijatí vozidla buď do garančnej opravy alebo aj z titulu prejavenej sa vady bol spísaný reklamačný zápis, v ktorom boli popísané vady aj so spôsobom odstránenia. Tieto skutočnosti sa po celý priebeh konania v uvedenej veci dokazovali a z vykonaného dokazovania nevyplývalo, žeby bolo dovoľávané sa žalobcom, že došlo k odstúpeniu od zmluvy. Ak by mal aj žalobca povedať, či už pred konateľom žalovaného alebo len pred pracovníkom povereným prevziať vozidlo do opravy, že žiada vrátenie peňazí alebo že chce nové vozidlo, ktoré žalobca v zastúpení právnu zástupkyňou označuje za úkon odstúpenia od zmluvy nemohlo byť odstúpením od zmluvy, pretože v predchádzajúcej veci vykonané dokazovanie preukázalo, že vozidlo bolo žalobcom vždy pristavené a odovzdané do opravy podľa jednotlivých záznamov a žalovaný tieto opravy buď potrebné podľa toho ako sa ukázalo v ďalšom postupe alebo hneď ako zjavné vady pri prevzatí opravoval. Teda prejav vôle pri týchto úkonoch bol zo strany žalobcu jednoznačný. Bolo vždy preukázané, že ako vlastník, ako majiteľ tohto vozidla, vozidlo priviezol do opravy, odovzdal ho a žalovaný uskutočnil opravy alebo len garančné opravy na tomto vozidle, a to vždy so súhlasom a s vedomím žalovaného. Vozidlo vždy zobral z opravy, používal ho až do okamihu, ktorý bol preukázaný v tomto konaní, že vozidlo bolo odovzdané do opravy a následne nebolo prevzaté žalovaným v júni 2004. Dôvody tohto neprevzatia sú však podľa prednesu žalobcu a žalovaného odlišné a vyžadujú si ďalšie dokazovanie.

Súd mal však za to, že je nad rámec vykonávať ďalšie dokazovanie v tomto konaní, a teda skúmať k čomu došlo v júni 2004 a či žalovaný oprávnene alebo neoprávnene zadržuje vozidlo vzhľadom na odlišné prejavy žalobcu a žalovaného. V konaní, ktoré sa vedie na tunajšom súde pod sp. zn. 17Cb/86/2003 doteraz táto skutočnosť nebola prejednávaná, pretože v čase prerušenia konania nebola známa súdu a do tohto času výsledky vykonaného dokazovania nepreukazovali, žeby došlo k platnému odstúpeniu od zmluvy. V prípade, že toto odstúpenie môže mať právne dôsledky a právny význam pre rozhodnutie vo veci, takisto sa môže skúmať ako prejudiciálna otázka v tomto konaní.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalobca.

Odvolaanie odôvodnil tým, že zo strany prvostupňového súdu došlo v prebiehajúcim konaní k niekoľkým vážnym pochybeniam a to už od začiatku tohto sporu. Žalobca poukazuje na to, že žiadne z týchto pochybení nebolo v prospech žalobcu, skôr naopak v jeho neprospech. Aj z dôvodu týchto neodôvodnených a nepotrebných výziev súdu na špecifikáciu nároku sa konanie predĺžilo a s ohľadom na naliehavý právny záujem žalobcu na rozhodnutí veci, každým dňom predĺženia tohto konania narastá škoda na strane žalobcu (čo určite je diametrálne rozdielna pozícia ako na strane žalovaného, ktorému zbytočným preťahovaním trvania konania žiadna škoda nevzniká.

Predmetný osobný automobil bol mnohokrát opakovane reklamovaný aj počas reklamačnej doby a to z dôvodu nefunkčného, resp. poruchového štartovania. Táto vada však nebola ani po viacnásobnom reklamovaní odstránená. Na základe horeuvedených dôvodov žalobca žiadal o vrátenie kúpnej ceny alebo o výmenu osobného automobilu a to priamo na súdnom pojednávaní vo veci v rámci konania vedeného pod sp. zn. 17Cb/86/2003. Tieto právne požiadavky žalobcu však neboli zo strany žalovaného akceptované.

Žalobca potvrdil svoje odstúpenie od zmluvy aj priamo na pojednávaní pred súdom, ktorý rozhoduje v tejto veci a to v zákonnej lehote v oboch konaniach.

Následne v polovici roku 2004 žalobca vrátil auto žalovanému ako vrátenie plnenia, na základe odstúpenia od zmluvy a viac ho nepoužil. Keďže žalovaný sa stále tváril, že žiadne ústne odstúpenie nikdy nepočul a písomné doklady osobne predložené, vždy odmietol prevziať. Odstúpenie mu bolo doručené písomnou formou a to výzvou zo dňa 04.08.2004, žalobca definitívne potvrdil svoje odstúpenie od zmluvy a vyzýval na vrátenie plnení z predmetnej zmluvy. Táto výzva bola doručená žalovanému 09.08.2004 a prevzal ju splnomocnený pracovník žalovaného - pani A., podpísaná ako splnomocnenec žalovaného.

V tejto súvislosti je nutné uviesť, že existenciu doručenia tejto výzvy potvrdil pred súdom priamo právny zástupca žalovaného, súd na ostatnom pojednávaní zistil, resp. oznámil žalobcovi, že sa v spise takáto výzva nenachádza, a to napriek tomu, že žalobca bol v presvedčení, že bola súdu už dávno predložená. Preto žalobca navrhol zaradiť ju do spisu, keďže ju mal žalovaný na pojednávaní k dispozícii. Súd však toto nepripustil, dokonca si túto výzvu súd odmietol vôbec prezrieť, resp. do nej nahliadnuť. Návrh žalobcu, že pokiaľ sa skutočne v spise nenachádza, tak ju žalobca obratom súdu doručí, súd z nepochopiteľných dôvodov a v jasnom rozpore so zákonom odmietol.

Je preukázané, že žalobca trval na odstúpení priamo počas súdneho konania aj v konaní vedenom pod sp. zn. 17Cb/86/2003 a priložený doklad dokumentuje, že napriek všetkým zavádzaniam žalovaného, žalovaný prevzal tento oficiálny doklad o odstúpení aj v písomnej forme.

Zo strany žalobcu došlo k zrušeniu predmetnej kúpnej zmluvy v súlade so zákonom, pričom správnosť postupu žalobcu je navyše podopretá aj ustálenou rozhodovacou praxou Najvyššieho súdu SR, napr. v zmysle rozhodnutia NS SR R 22/1983, podľa ktorého: K zrušeniu zmluvy sa nevyžaduje osobitná súčinnosť predávajúceho ani zrušenie tejto zmluvy výrokom rozhodnutia súdu. Súd by mohol za splnenia podmienok uvedených v ustanovení § 80 písm. c/O.s.p. len určiť, či konkrétnym právnym prejavom kupujúceho došlo alebo nedošlo k zrušeniu zmluvy. Podľa ust. § 80 písm. c/O.s.p. môže súd určiť, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

Konanie podľa názoru žalobcu jednoznačne preukázalo naliehavý právny záujem riešiť túto otázku platnosti zmluvy, nakoľko žalobca má vážne problémy v súvislosti s vysporiadaním otázky vlastníctva automobilu. Je zrejmé, že v polovicike roku 2004 predmetné motorové vozidlo vrátil žalovanému. Písomné oznámenie o odstúpení datované 04.08.2004, žalovaný prevzal 09.08.2004. Od tohto momentu automobil žalobca absolútne nepoužíva. Žalovaný vyzval žalovaného na vrátenie plnenia zo zmluvy, ten však opakovane tvrdí, že to nie je pravda, dokonca poprel aj obdržanie opakovaných výziev o odstúpení od zmluvy. Keďže však vlastníctvo automobilu nie je jasné, žalobca si zatiaľ nezakúpil náhradné vozidlo za tento voz a vozidlá si len požičiava, čím mu vznikajú ďalšie výdavky a komplikácie. Vozidlo totiž viaže v sebe značné finančné prostriedky, ktoré žalobca nemôže použiť na nákup riadne fungujúceho automobilu a vozidlo používať nemôže, čím vzniká pre neho patová situácia. Keďže nie je právoplatne rozhodnuté o platnosti zmluvy žalovaný si zatiaľ nemôže zaobstarať ani nové vozidlo, nakoľko v prípade úspechu žaloby by bolo toto nadbytočné a navyše bráňa mu v tom aj finančné dôvody. Je zrejmé, že bez určenia či tu daný právny vzťah kúpy je alebo nie je, resp. či odstúpenie od zmluvy je platné by bolo a zjavne sú ohrozené práva žalobcu. Jeho postavenie by bez tohto určenia bolo absolútne neisté.

Z uvedených dôvodov žalobca navrhol, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa v zmysle pôvodnej žaloby a určil, že odstúpenie žalobcu od zmluvy je platné a tým sa zmluva uzatvorená medzi žalobcom a žalovaným dňa 22.11.2000 na kúpu automobilu Mitsubishi Pajero Wagon, ruší od začiatku a aby odvolací súd vyslovil synalagmatický záväzok oboch účastníkov konania vrátiť si vzájomne poskytnuté plnenia zo zrušenej zmluvy.

Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.) prejednal odvolanie podľa § 212 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 214 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolaniu nie je možné vyhovieť.

Predmetom konania je určenie, že odstúpenie MVDr. J. B. zo dňa 18.02.2002 od kúpnej zmluvy uzavretej medzi žalobcom a žalovaným dňa 22.11.2000 o kúpe automobilu Mitsubishi Pajero Wagon je platné.

Podľa § 80 písm. c/O.s.p. návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo o určení, či tu právny vzťah alebo právo je, alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

Uvedeným návrhom možno uplatniť pozitívne alebo negatívne určenie existencie alebo neexistencie právneho vzťahu, resp. práva. Jeho predpokladom po procesnej stránke je skutočnosť, že účastníci majú vecnú legitimáciu a na určení právneho vzťahu alebo práva existuje v čase rozhodovania súdu naliehavý právny záujem.

Vecnú legitimáciu v konaní o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, má ten, kto je účastníkom právneho vzťahu alebo práva, o ktoré v konaní ide.

Naliehavý právny záujem na určení je daný najmä tam, kde by bez tohto určenia bolo ohrozené právo žalobcu, alebo kde by sa bez tohto jeho určenia právne postavenie stalo neistým.

Určovací žaloba podľa § 80 písm. c/O.s.p. je preventívneho charakteru, a teda oprávnená je vtedy, keď jej pomocou je možné eliminovať stav ohrozenia práva, či právnej neistoty a k zodpovedajúcej náprave nie je možné dospieť inak, teda i prostredníctvom iných právnych

prostriedkov. Takáto žaloba preto nie je opodstatnená vtedy, keď je možné žalovať splnenie povinnosti.

Žalobca v konaní vedenom na Okresnom súde Michalovce pod sp. zn. 17Cb/86/2003 žaluje splnenie povinnosti z horeuvedenej kúpnej zmluvy, a preto žaloba o určenie, že odstúpenie MVDr. J. B. zo dňa 18.02.2002 od kúpnej zmluvy uzavretej medzi žalobcom a žalovaným dňa 22.11.2000 o kúpe automobilu Mitsubishi Pajero Wagon je platné, nie je opodstatnená tak, ako to správne zistil aj súd prvého stupňa.

Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 219 O.s.p. potvrdil, pretože sa v plnom rozsahu stotožnil so závermi súdu prvého stupňa.

Pokiaľ ide o odstúpenie MVDr. J. B. zo dňa 18.02.2002 od kúpnej zmluvy uzavretej medzi žalobcom a žalovaným dňa 22.11.2000 o kúpe automobilu Mitsubishi Pajero Wagon, považuje odvolací súd za potrebné uviesť.

V porovnaní so všeobecnou úpravou odstúpenia podľa Občianskeho zákonníka - § 517 ods. 1 je úprava v Obchodnom zákonníku prísnejšia, umožňuje však ľahšie odstúpenie od zmluvy v prípade jej porušenia. Občiansky zákonník umožňuje odstúpiť od zmluvy vo všetkých prípadoch omeškania dlžníka, ak mu bola poskytnutá dodatočná primeraná lehota, ktorá márne uplynula. Obchodný zákonník pripúšťa odstúpiť od zmluvy aj dlžníkovi pre prípad omeškania sa veriteľa, Občiansky zákonník takúto možnosť dlžníkovi nedáva, § 522 Občianskeho zákonníka.

Odstúpiť od zmluvy podľa ustanovenia § 345 možno len za tej podmienky, že omeškanie dlžníka alebo veriteľa malo povahu podstatného porušenia zmluvnej povinnosti, pričom tento pojem je definovaný v ods. 2 § 345, oprávnená strana je povinná oznámiť vznik dôvodu na odstúpenie od zmluvy účastníkovi, ktorý je v omeškaní bez zbytočného odkladu potom, ako sa o tomto porušení dozvedela. Zákon nepredpisuje pre odstúpenie, resp. pre oznámenie o odstúpení písomnú formu, teda môže ísť o akúkoľvek formu aprobovanú zákonom (§ 40 ods. 4 Občianskeho zákonníka), ale strana ktorej je oznámenie určené, sa musí o odstúpení dozvedieť. Je preto účelné, aby odstúpenie od zmluvy bolo vykonané písomne a doručené druhej strane nespochybniteľným spôsobom. **Výkladovým problémom v súdnej praxi môže byť v praxi termín, bez zbytočného odkladu . V žiadnom ustanovení Obchodného zákonníka ani Občianskeho zákonníka nenájdeme legálnu definíciu uvedeného pojmu. Definícia uvedeného pojmu je uvedená len pri jednom rozhodnutí Parížskej obchodnej komory, kde sa za lehotu bez zbytočného odkladu považovala lehota ôsmich dní, ale bez akéhokoľvek odôvodnenia (išlo o lehotu pre odstúpenie od kúpnej zmluvy). Skutočne bude záležať na okolnostiach každého prípadu, t.j. kedy sa oprávnená strana dozvedela o porušení povinností, ako potom postupovala, čo jej bránilo v skoršom odstúpení od zmluvy (napr. preverovanie okolností prípadu, posudzovanie možnosti odstúpenia, napr. v kolektívnom štatutárnom orgáne, jednanie s druhou stranou o možnosti nápravy a pod.), nie je preto možné určiť všeobecnú lehotu, v ktorej by urobený úkon odstúpenia ešte bol považovaný za včasný a v ktorej lehote by už nebol považovaný za včasný.**

Čo je podstatným porušením zmluvy, to vymedzuje ustanovenie § 345 ods. 2 Obchodného zákonníka. Táto norma predstavuje niekoľko hypotéz, možno povedať, že je to hypotéza na hypotézu . Vymedzenie podstatného porušenia zmluvy vychádza z ustanovenia článku 25 vyhl. č. 160/1995 Zb. - dohovor OSN o zmluvách o medzinárodnej kúpe tovaru, podľa ktorého porušenie zmluvy jednou zo strán je podstatné, ak spôsobuje takú ujmu druhej strane,

že ju v značnej miere zbavuje toho, čo táto strana je oprávnená očakávať podľa zmluvy iba ak by strana porušujúca zmluvu nepredvídala takéto dôsledky a ani rozumná osoba v tom istom postavení by ich nepredvídala za tých istých okolností.

Podľa Viedenského dohovoru porušenie zmluvy zbavuje oprávneného prospechu, ktorý očakáva, podľa nášho zákona oprávnený, stráca záujem na plnení. Pravdepodobne každému je zrejmé, čo znamená nemať očakávaný prospech zo zmluvy, je však vážnejšie ustanovenie strata záujmu na plnení.

Preukazovanie kvalifikovanej povahy porušenia zmluvy môže byť v konkrétnom prípade dosť zložitá, a preto zákonodarca zakotvil v ustanovení § 345 ods. 2 vyvrátiteľnú právnu domnienku tak, že pri pochybnostiach sa predpokladá, že porušenie zmluvy nie je podstatné.

Využitie inštitútu odstúpenia od zmluvy je právom oprávnenej osoby, nie jeho povinnosťou. Zákonodarca to zohľadnil v ustanovení § 345 ods. 3, kde dáva oprávnenej osobe možnosť nevyužiť právo na odstúpenie podľa ods. 1, to však nemá za následok zánik jeho práva na odstúpenie od zmluvy, mení sa len toto právo tak, že oprávnená strana môže odstúpiť od zmluvy podľa ustanovenia § 346, teda podľa úpravy pre nepodstatné porušenie. Oprávnený môže zvoliť aj také riešenie, že poskytne povinnému lehotu na plnenie a po márnom uplynutí tejto lehoty môže odstúpiť od zmluvy. V tomto ustanovení nie je ustanovená požiadavka primeranosti lehoty tak, ako je tomu v ustanovení § 346 ods. 1.

Ustanovenie § 346 Obchodného zákonníka umožňuje oprávnenej osobe odstúpiť od zmluvy pre prípad nepodstatného porušenia zmluvy, ktoré však nie je legálne definované v Obchodnom zákonníku. Možno povedať, že každé porušenie zmluvy, zmluvnej povinnosti, ktoré nie je podstatným porušením zmluvnej povinnosti, je nepodstatným porušením zmluvnej povinnosti. Predpokladom použitia citovaného ustanovenia je, že oprávnená strana poskytne povinnej strane dodatočnú primeranú lehotu, v ktorej má splniť svoju povinnosť. Ak povinná strana si svoju povinnosť nesplní ani v dodatočnej primeranej lehote, oprávnený môže od zmluvy odstúpiť a to tak, že oznámi povinnej strane, že v dôsledku nespĺnenia povinnosti v dodatočnej primeranej lehote od zmluvy odstupuje, resp. možno urobiť prejav o odstúpení už súčasne s určením lehoty ako to výslovne určuje § 350 ods. 2 Obchodného zákonníka. Od konkrétnych okolností bude závisieť posúdenie primeranosti lehoty, najmä s ohľadom na náročnosť plnenia, ale určite aj s ohľadom na dĺžku omeškania.

O náhrade trov odvolacieho konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. v spojení s ust. § 224 ods. 1 O.s.p.

Úspešnému žalovanému vzniklo v konaní právo na náhradu trov odvolacieho konania podľa vyhl. č. č. 655/2004 Z.z. za jeden úkon právnej pomoci - účasť na pojednávaní dňa 28.05.2007 á 1.371, - Sk, režijný paušál 178, - Sk, cestovné a náhrada za stratu času na pojednávaní pred Krajským súdom v Košiciach dňa 28.05.2007 - 2.269, - Sk, DPH 725, - Sk, spolu 4.543, - Sk.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Krajský súd Košice, dňa 28.5.2007
JUDr. Vladimír Hrib, PhD.
predseda senátu